



LISTA ZA PODRŠKU MSP

UVOD

MSP (mala i srednja poduzeća) su sve više svjesna koristi vezanih za kružno gospodarstvo (KG) kao što je zatvaranje materijalnog ciklusa. Međutim, implementiranje aspekata KG je vrlo složen zadatak. Ovisno o trenutnom modelu poslovanja nekog MSPa potrebno je ili njegovo ponovno osmišljavanje i redizajniranje ili samo prilagodba nekih njegovih dijelova.

MSP često nisu upoznata s izrazom i konceptom KG. Do sada su izrazi poput “zelene ekonomije” ili “resursne efikasnosti” bili češće upotrebljavani. Koncept KG ipak ide korak dalje i ključan je za implementaciju pravih promjena.

Budući da su početni status i znanje MSP-a, kao i njihova pitanja u vezi KG veoma raznoliki, stvaranje općih uputa za podršku MSP-ovima na njihovom putu prema KG predstavlja izazov. Ipak, mnogim MSP-ovima su potrebne jednostavne informacije o tome kako napraviti prvi korak prema KG.

Cilj ove liste pitanja i informativnog letka je pomoći MSP-ovima da:

- upotpune svoje praktično znanje o KG
- prepoznaju svoj status quo vezan za KG
- postavljaju sebi prava pitanja
- dobiju iscrpnu listu alata podrške KG



PITANJA ZA PROMIŠLJANJE

Odgovarajući na sljedeća pitanja, MSP će dobiti prve indikacije o svom statusu i sljedećim koracima koje bi trebali poduzeti kako bi tp poduzeća bila više u skladu s KG.

Sljedećih 50 pitanja su podijeljena u 5 kategorija. U slučaju da se pitanja ne odnose na vaše poduzeće molimo vas da ih preskočite. Izraz “proizvod” se često spominje u pitanjima, a odnosi se i na fizičke proizvode i usluge.

DIZAJN & OZNAČAVANJE PROIZVODA

1. Jeste li znali da se 80% utjecaja na okoliš koji će proizvod imati određuje u fazi dizajniranja proizvoda?
2. Jeste li razmotrili aspekte modularnog dizajna proizvoda?
3. Jeste li razmotrili koncepte poput rastavljanja za reciklažu, rastavljanja za ponovnu upotrebu, unaprjeđenje proizvoda ili mogućnost njegovu popravka?
4. Na koji način vaše MSP pristupa odabiru materijala u fazi dizajniranja proizvoda?
5. Jesu li izabrani materijali biorazgradivi / mogu li se reciklirati / jesu li iz obnovljivih izvora?
6. Uzimate li u obzir ekološke aspekte pakiranja proizvoda (primarno i sekundarno pakiranje)?
7. Je li vaše MSP provelo studiju o životnom ciklusu proizvoda i jeste li ikada provjerili je li takva studija već napravljena?
8. Jeste li svjesni najvećih negativnih ekoloških i socijalnih utjecaja vašeg proizvoda? U kojoj fazi ciklusa života proizvoda se pojavljuju i kako se mogu umanjiti?
9. Jeste li upoznati s relevantnim shemama certifikata proizvoda i jeste li ikada razmišljali o npr. stjecanju C2C (cradle-to-cradle) certifikata?
10. Koristite li u marketing vašeg proizvoda “izjave o njegovom ekološkom i društvenom” utjecaju? Ako da, imaju li te izjave kredibiliteta?

PROIZVODNJA I LANAC OPSKRBE

1. Koji materijali se koriste tijekom proizvodnje? Brine li se vaše MSP da se ti materijali koriste “što je duže moguće”?
2. Koliko je vaše MSP ovisno o uvezenim sirovinama? Bi li upotreba sekundarnih ili obnovljivih sirovina bila poboljšanje u odnosu na trenutno stanje?



3. Da li je “proizvodnja na zahtjeva” moguća?
4. Može li potrošnja energije / materijala / vode u proizvodnji biti optimizirana? Jeste li ikada napravili analizu potencijalne uštede?
5. Jeste li ikada razmišljali o prelasku na obnovljivu energiju / dobavljača obnovljive energije?
6. Koje štetne substance koristite u proizvodnji? Čime bi mogle biti zamijenjene?
7. Koje tipove otpada proizvodi vaše MSP? Kako se bi se njegova količina mogla smanjiti?
8. Možete li nusproizvod / (pred-konzumeristički) otpad nastao proizvodnjom iskoristiti vi ili neka druga firma? Kako bi uporaba sekundarnih sirovina mogla biti optimizirana?
9. Da li je u vašem slučaju moguće postići zero-waste proizvodnju “od otpada do gospodarenjima resursima”)?
10. Jeste li upoznati s procesom proizvodnje vaših dobavljača?
11. U kojim zemljama vaši dobavljači imaju proizvodne pogone i pod kojim se socijalnim i ekološkim uvjetima njihov rad odvija?
12. Kada razmišljate o nabavi, proizvodnji i distribuciji, koji aspekti bi mogli biti više “kružni”?

SVOJSTVA, UPOTREBA & KRAJ ŽIVOTNOG VIJEKA PROIZVODA

1. Kako osiguravate produljenje životnog vijeka vašeg proizvoda i njegovih dijelova?
2. Ima li vaš proizvod produljeno jamstvo?
3. Kako se pristupa mogućnosti popravka vašeg proizvoda? Može li proizvod biti popravljen samo od vaše strane ili ga također mogu popraviti njegovi korisnici ili pružatelji usluge?
4. Može li vaš proizvod biti unaprijeđen i pruža li mogućnost višestruke / ponovne upotrebe?
5. Pruža li vaše MSP sustav vraćanja korištenog proizvoda?
6. Je li ponovna proizvodnja / popravak vašeg proizvoda ili njegovih dijelova moguć?
7. Znate li glavne razloge zbog kojih potrošači prestaju koristiti vaše proizvode. (npr. slomljeni dijelovi, izlazak iz mode)?
8. Znate li što se događa s vašim proizvodom po prestanku njegove upotrebe na kraju njegova životnog ciklusa? Može li se taj proizvod ikako iskoristiti (ponovna upotreba / reciklaža / dobivanje energije)? Kako se post-konzumeristički otpad može umanjiti ili ponovno upotrijebiti?
9. Pružate li svojim potrošačima informacije o najboljem načinu zbrinjavanja vašeg proizvoda (npr. slanje uporabljenog proizvoda vama, odnošenje u reciklažni centar)?



10. Koje druge informacije o svom proizvodu pružate svojim potrošačima (npr. sastav, CO₂ otisak)?
11. Koristi li vaš proizvod energiju tijekom upotrebe? Ako da može li se smanjiti njegova potrošnja?

NOVI POSLOVNI MODELI & EKONOMSKE PREDNOSTI

1. Može li vaše MSP pružiti “pristup proizvodu” (umjesto vlasništva nad njim)?
2. Mogu li koncepti poput iznajmljivanja ili davanja u zakup proizvoda biti od koristi za vaš posao?
3. Mogu li se primijeniti modeli bazirani na učinku (npr. printanje: naplata po listu papira)?
4. Mogu li platforme za dijeljenje (s npr. naknadom za korištenje) gdje jedan proizvod koristi više potrošača ili gdje ga međusobno izmjenjuju biti dio poslovnog modela vašeg MSP?
5. Koje ekonomske prednosti pruža KG za vas?
6. Kako bi ste se mogli izdvojiti od konkurencije implementacijom principa / poslovnog modela KG?
7. Znete li koje se najbolje prakse u vašem industrijskom sektoru? Jeste li gledali prakse drugih poduzeća izvan vaše zemlje za pronalazak inspiracije?

ORGANIZACIJSKI & BIHEVIORALNI ASPEKTI

1. Ima li vaše MSP viziju ili cilj vezane za održivost ili KG?
2. Ima li vaše poduzeće za cilj smanjenje proizvodnje CO₂ i/ili neke druge društvene ili ekološke ciljeve?
3. Pišete li Corporate Social Responsibility izvještaj (izvještaj poduzeća o društvenoj odgovornosti) ili vilo kakav drugi ne-financijski izvještaj (npr. baziran na GRI (Global Reporting Initiative) standardima)?
4. Koliko je transparentno vaše sadašnje poslovanje?
5. Kako se hijerarhija “smanji, ponovno iskoristi, recikliraj” primjenjuje u vašem poduzeću (npr. printanje, menadžment događaja, kupovina uredske opreme)?
6. Je li direktor vašeg poduzeća zainteresiran za prelazak na kružni model?
7. Je li vaše MSP ikada razmotrilo o “dodanoj vrijednosti društvu i okolišu” vašeg proizvoda (moto “raditi nešto dobro” umjesto “raditi manje zlo”)?
8. Kako vaše MSP može potaknuti inovacije koje su više u skladu s KG?
9. Who could be relevant partners (e.g. ministries, suppliers, consulting firms, business support organizations, etc.) to support your SME? Koji bi mogli biti važni partneri (npr. ministarstva, dobavljači, konzultantske firme, poduzetničke potporne organizacije itd.) koji bi podržali vaše MSP.
10. Kada razmišljate o cijelom lancu vrijednosti, koje su ključne karike za pomicanje prema modelu KG (npr. dobavljači sirovina, posrednici, krajnji potrošači)?



O MOVECO-u

MOVECO – Mobilising Institutional Learning for Better Exploitation of Research and Innovation for the Circular Economy.

“Vaše smeće je moje blago” – To je moto projekta MOVECO čiji je suosnivač EU. 16 partnera iz 10 zemalja Dunavske regije koji žele promovirati internacionalnu suradnju da bi ubrzale prijelaz na Kružnu ekonomiju. Pod okvirom Dunavskog Tranzicijskog Programa, MOVECO je interregionalni projekt, sufinanciran iz Europskog Regionalnog Razvojnog Fonda (European Regional Development Fund - ERDF) i IPA-e (Instrument for Pre-Accession Assistance).



Za više informacija skenirajte QR kod ili posjetite web-stranicu na: www.interreg-danube.eu/moveco

Pratite nas na društvenim mrežama te vas ujedno pozivamo da se pretplatite na MOVECO šestomjesečni newsletter: moveco@bayfor.org



Twitter: @MOVECO_Interreg



Facebook: @Moveco.Danube